

Az EU-kompatibilis iszlamizmus utópiája

SPEIDL BIANKA

A szerző a Migrációkutató Intézet vezető kutatója, a Magyar Tudományos Akadémia és a Szegedi Egyetem Vallási Kultúrakutató Csoportjának a tagja.

A Nyugaton, kisebbségben élő muszlimok számára az iszlám törvényeinek betartása, a muszlim identitás elsődlegességének megőrzése számos kihívást jelent. Az ezekre adott asszertív, azaz identitás-megőrző válaszok a gyakorlat és a tapasztalat fényében a kulturális, társadalmi integrációt alapjaiban teszik lehetetlenné. Ezen összeférhetetlenség palástolására hódított teret mind politikai, mind pedig értelmiségi körökben az úgynevezett euro-izlám gondolata, amely azt próbálja bizonyítani, hogy a muszlim és az európai identitás összeegyeztethető. E gondolat „apostola” a svájci születésű, egyiptomi származású Tarik Ramadan, a Muszlim Testvériség alapítójának, Haszan al-Bannának (1906–1949) egyenes ágú leszármazottja. Ramadan rendkívüli népszerűségnek örvend a meghatározó nyugat-európai politikai körökben, csakúgy, mint az anyai nagyapja által megalapított Testvériség, amelynek európai ága előszeretettel tünteti fel magát a muszlim közösségek mérsékelt szószólójaként. Az úgynevezett euro-izlám által kínált alternatíva hátterének és alapvetéseinek vizsgálata azonban nem sok okot hagy meg az optimizmusnak. A látszólagos reformizmus mögött ugyanis egy alapvetően konzervatív, fundamentalista látásmód húzódik, amelynek célja Európa iszlamizálása az intellektus és az erkölcsi szilárdság erejével.

Harc a muszlim közösségek feletti kontrollért

Az Európába irányuló muszlim bevándorlás első éveitől kezdve két külső hatalmi tényező igyekezett befolyásolni az iszlám nyugati terjeszkedésének tendenciáit, mind az anyagi támogatás, mind az ideológia szempontjából. Az egyik tényező azokból a hálózatokból szerveződött, amelyet egyes muszlim országok — Törökország, Algéria, Marokkó, Tunézia és Egyiptom — kormányzatai hoztak létre kulturális, oktatási és vallási szervezetek és központok formájában annak érdekében, hogy a diaszpóra feletti kontrollt megtartsák. Ezek az egyesületek az említett országok — szekuláris — kormányzatának meghosszabbított karjaként működtek, és a kibocsátó országok politikai klímájának megfelelő, általában mérsékelt iszlámot propagáltak. Céljuk az volt, hogy megakadályozzák a rezsimekre ártalmas szervezkedéseket a diaszpórában, és hogy fenntartsák a kivándorolt népesség hazához való lojalitását. Az egyik legeredményesebben működő szervezetet a török Vallásügyi Minisztérium (*Diyanet İşleri Başkanlığı*) hozta létre, napjainkban már több száz mecsetet üzemeltet, mintegy másfélezer imámot foglalkoztat és jelen van Európa minden olyan országában, ahol török bevándorlók élnek.¹

¹Ali Bardakoglu: *Moderate Perception of Islam' and the Turkish Model of the Diyanet: The President's Statement.* Journal of Muslim Minority Affairs, Vol. 24, No. 2 (October 2004), 367–374.

²A szervezetet 1941-ben alapította a brit uralom alatt álló Indiában az iszlamista társadalomtudós és vallásjogász Abul A'la Maududí (1903–1979).

³Lorenzo Vidino: *The New Muslim Brotherhood in the West*. Columbia University Press, New York, 2010, 10.

⁴Valerie Amiraux: *Turkish Political Islam and Europe: Story of an Opportunistic Intimacy*. In Stefano Allievi – Joergen S. Nielsen (szerk.): *Muslim Networks and Transnational Communities in and Across Europe*. Brill, Leiden – Boston, 2003, 146–169.

A Muszlim Testvériség Európában

⁵*Annual report of the Office for the Protection of the Constitution*, 2005, 1.4; <http://infosect.freeshell.org/infocult/GermanyAnnualreport2005.pdf>

A kibocsátó országokból működtetett hálózatok legfőbb riválisai a globális iszlamista mozgalmak, mint például a Muszlim Testvériség vagy a Dél-Ázsiában gyökerező Dzsamaat-i Iszlámí,² amely 1941-ben jött létre a brit fennhatóság alatt álló Indiában. A globális iszlamista ideológia képviselői a 20. század második felében menedéket keresve érkeztek Nyugat-Európába, mivel a független államok létrejötte után a hatalmat gyakoroló szekuláris rezsimiek betiltották működésüket hazájukban. Az európai liberális demokráciák bátorító, a szabadságjogokat teljes körűen tiszteletben tartó légkörében azonban terveik idővel ambiciózusabbak lettek, és arra törekedtek, hogy ideológiájukat, miszerint az iszlám az élet minden területét át-fogó rendszer, a Nyugaton élő muszlimok körében elterjessék.³ Napjainkra azonban a 2011-es felkeléseket, Törökországban pedig az erdogáni politikai fordulatot követően a kormányzatok által működtetett alapítványok is konzervatívabb hangnemre váltottak. Ennek egyik példája az 1969-ben alapított török fundamentalista vallási-politikai mozgalom, a *Millî Görüş*, amely elsősorban a diaszpórában élő törököket igyekszik összefogni. A szervezet a 1990-es évek végétől a török kormányzat támogatását élvezi. Az AKP és a török iszlamista politikusok gyakran jelennek meg és tartanak beszédeket a szervezet németországi rendezvényein, a hálózat európai vezetői pedig alkalmanként a török választásokon jelöltetik magukat.⁴ Jóllehet a *Millî Görüş* hivatalos nyilatkozataiban rendszerint kifejezi elkötelezettségét a nyugati demokráciák játékszabályainak betartására, törökországi programjukban szerepel az iszlamista alapú államrendezkedés megvalósítása.⁵

A vallási alapú, ám utilitarista politizálás kiváló példája a fundamentalista nézeteket hirdető és a nemzetiszocialista Németország politikai rendszerét mintának tekintő Muszlim Testvériség európai működése. Az iszlamista egyesületek és szerveződések tekintélyes részét az egyiptomi gyökerű mozgalom ideológiája ihlette, amelynek középpontjában a társadalom újra-islamizálása és a társadalmi igazságtalanságok orvoslása áll. A szervezet hatékonyságának megértéséhez fontos rávilágítani a Muszlim Testvériség és Szaúd-Arábia kapcsolatára. Az olajárrobbanásnak köszönhetően a szaúdiak ugyan birtokában voltak a megfelelő tőkének, de nem rendelkeztek azzal az értelmiségi réteggel, amely a vagyont geopolitikai befolyássá változtathatta. Erre a feladatra a legalkalmasabbak a Muszlim Testvériség magasan képzett és motivált tagjai voltak, akik készen álltak arra, hogy az iszlám szaúdi wahábita értelmezését globális ideológiává dolgozzák át. Jóllehet volt néhány doktrinális különbség a két irányzat között, ezeket azonban félretették a közös cél érdekében, ami az iszlámnak az egész világon történő elterjesztése volt. A szaúdi források felhasználásával a Testvériség lelkesen látott neki a feladathoz. A pénz egy részét a mozgalom őshonos egyiptomi szervezetének támogatására használták, nagyobb részét

⁶John L. Esposito (szerk.): *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*. Oxford University Press, New York – Oxford, 1995, 2:207–209.

pedig iszlám kulturális központok, kiadók és szervezetek alapítására világszerte. Ez a szaúdi szponzorálás a Testvériség szürkeállományával párosítva vezetett a Muszlim Világ Liga (MWL) 1962-es, és a Muszlim Fiatalok Világszövetsége (WAMY) 1972-es alapításához, és sokmillió dollárral gazdálkodó missziós szervezetek létrehozásához, amelyek világszerte az iszlám fundamentalista, konzervatív értelmezését propagálják.⁶

Jóllehet az Arab-öböl országai biztos menedéket és jólétet kínáltak a Testvériség Egyiptomból menekülő aktivistáinak, néhányan közülük úgy döntöttek, hogy Európában és Észak-Amerikában kérnek menedékjogot, vagy folytatják tanulmányaikat a nyugati világ egyetemlein. Ezek az úgynevezett „nyugati testvérek” ezen országokat missziós területnek tekintették. A közel-keleti hátszínről való távolság ellenére nagy lendülettel vágtak bele a szervezkedésbe: egyesületeket alapítottak, kiadványokat szerkesztettek, előadásokat és találkozók szerveztek, valamint olyan kulturális eseményeket, ahol lehetőség nyílt ideológiájuk terjesztésére. Szervezeteik kezdetekben csupán néhány tucat tagot számláló diákegyesületek voltak, ám tevékenységük hamarosan felkeltette más muszlim, addig politikailag nem aktív diákok érdeklődését, sőt a bevándorolt munkások közül is csatlakoztak hozzájuk.⁷

⁷Lorenzo Vidino: i. m. 27.

⁸Ziad Munson: *Islamic Mobilization: Social Movement Theory and the Egyptian Muslim Brotherhood*. The Sociological Quarterly, Vol. 42. No. 4 (Autumn 2001), 487–510.

Stratégiájuk a Muszlim Testvériség alapítója, Haszan al-Banna 1930-as években, Egyiptomban kidolgozott alulról építkező modelljét követte: nagy hangsúlyt fektettek a képzésre, a propagandára és a közösséghez tartozók anyagi támogatására.⁸ A fiatalok és a nők számára külön egyesületeket hoztak létre, kiadványokat szerkesztettek, kurzusokat szerveztek, külön stábot hoztak létre, amely a propagandáért felelt. Később kutatóhelyeket is alapítottak azzal a céllal, hogy kidolgozzák ideológiájuk azon változatát, amely a Nyugaton, kisebbségben élő muszlimok számára megvalósítható. Az egyik ilyen új doktrína az volt, hogy „az iszlám földje” (*dár al-iszlám*) és „a háború földje” (*dár al-harb*) dogmatikai szembeállítását „a misszió földje” (*dár al-da'wa*) koncepciójának bevezetésével, azaz egy vallásjogi értelemben köztesnek minősített terület beiktatásával finomították. Ez azokra a nyugati országokra vonatkozik, ahol az iszlámot szabadon, üldöztetés nélkül lehet gyakorolni és terjeszteni.⁹ A szervezet első európai bástyája az NSZK-ban volt, ahol 1982-ben megalapították az Iszlám Bizottságot, amely az oktatási-kulturális központként is funkcionáló arab mecseteket ernyőszervezetként fogta össze. Az 1970-es évek politikai változásainak köszönhetően a Testvériség nemzeti és nemzetközi diákszövetségeket is létrehozott egyrészt azzal a céllal, hogy a hazájukba visszatérő diákok iszlamista irányultságát kiformalja, másrészt pedig azért, hogy a bevándorlók első értelmiségi nemzedékének vallási identitását erősítse.

⁹Wasif Shadid – Sjoerd van Koningsveld: *Religious Authorities of Muslims in the West: Their Views on Political Participation*. In uő (szerk.): *Intercultural Relations and Religious Authorities: Muslims in the European Union*. Peeters, Leuven, 2002, 149–170.

Ez a tendencia az 1980-as években tovább erősödött és új szervezeti kereteket öltött. Ettől kezdve a Testvériség azokra a fiatal má-

¹⁰Tarek Dahroug:
*The Muslim Brotherhood
in Europe*, Al-Ahram
Weekly; <http://weekly.ahram.org.eg/News/15614.aspx>

¹¹A szervezet weboldala:
<https://www.e-cfr.org/>

¹²Tarek Dahroug: i. m.

sodik és harmadik generációs bevándorlóra fókuszált, akiknek arab nyelvtudása gyengülőben volt és vallási oktatásban sem részesültek. Ekkor kezdték meg Európa nagyvárosaiban a mecset-építéseket és a Testvériség fiókszervezeteinek létrehozását, amelyek amellelt, hogy a fiatalokkal, a nőkkel és a diákokkal foglalkoztak, szociális szolgáltatásokat is kínáltak. A Testvériség így vált az európai iszlám meghatározó tényezőjévé, a holdudvarába tartozó szervezetek pedig a kormányzat által létrehozott, a különböző etnikai összetételű muszlim lakosságot összefogó és képviselő testületekben kaptak kulcsszerepet.¹⁰ A Testvériség számos páneurópai iszlám szervezetet is alapított, mint például az Iszlám Szervezetek Föderációját (FIOE) 1989-ben, amely 28 európai ország több száz szervezetének egyeztetési fóruma lett. 1996-ban a svédországi, franciaországi és brit muszlim ifjúsági szervezetek a Föderációval összefogva megalakították az Európai Muszlim Fiatalok és Diákok Szervezetét (FEMYSO), amelynek székhelye Brüsszelben van. Az 1990-es években a politikai intézményhálózattal párhuzamosan épült ki a vallási intézmények hálózata, amelynek központja Franciaországban volt, ahol több száz fiatal szerzett imám képesítést. Ugyanebben az időszakban hozták életre az Európai Fatwa és Kutatási Tanácsot a Katarban élő Júszuf al-Qaradáwí vezetésével, amely az európai muszlimok számára ad vallásjogi véleményeket. A *fatwák* hangneme nem radikális, de határozottan konzervatív hangvételű, céljuk a Testvériség ideológiájának terjesztése és olyan muszlim magatartásforma kialakítása, amely legalábbis látszólag kompatibilis a nyugati demokrácia játékszabályaival.¹¹

A Testvériség a 2001. szeptember 11-i terrorcselekményeket követően kialakult helyzet egyik nyertese lett. Minden korábbinál erősebb befolyásra tett szert annak köszönhetően, hogy az elbizonytalanodott és gyanakvó európai kormányzatok számára önmagát mint közvetítő erőt definiálta, amelynek képessége van a muszlim lakosság feletti ellenőrzésre és a közösségek együttműködési készségének biztosítására. Az ezredforduló után, a terror árnyékában Európa-szerte létrehozott úgynevezett Iszlám Tanácsokban szinte mindenütt többségbe és vezető pozícióba kerültek tagjai. Nemcsak nemzeti szinten nőtt meg befolyásuk, hanem az Európai Unió külföldi gazdasági, szociális és emberjogi kérdésekkel foglalkozó intézményeiben és szervezeteiben, például az Európai Parlamentben is, ahol élénk lobbitevékenységbe kezdtek. 2011-ig Európát háttérként használták a szekuláris arab rezsimek megbuktatásához és iszlamista rendszerek létrehozásához.¹² Ennek fényében érthető, hogy egyes nyugat-európai politikusok és kormányzatok miért támogatták a felkelésekben résztvevő iszlamista, fegyveres, önmagukat ellenzéknek nevező csoportokat. A Muszlim Testvériség kormányzásának egyiptomi kudarcát azonban nem követte európai elszigetelésük, sőt, a Testvériség mint kormányzati szövetséges szerepét a dzsihadista jellegű szervezetek európai megjelenése tovább

erősítette. A szervezet stratégiájának részét képezte a bevándorlók iszlám tudatának erősítése, amit oktatási intézményeken, mecseteken és szociális támogatórendszereken keresztül valósított meg. A térnyerési taktika másik eleme az volt, hogy egy európai környezetbe illeszkedő muszlim életformát propagált, amelyet eszköznek használt politikai céljai eléréséhez. A szervezet vezetői arra buzdították a fiatalokat, hogy vegyenek részt a választásokon, és maguk is törekedjenek politikai szerepvállalásra az európai pártokban. A Testvériség ideológiája az etnikai hovatartozást egy úgynevezett „iszlám állampolgársággal” igyekezett helyettesíteni, önmagát pedig a muszlim érdekek elsőszámú védelmezőjeként állította be. Követőiből kerültek ki azok a vallási vezetők és politikusok, akik elhittették az európai vezetőkkel és a közvéleménnyel, hogy a határozott iszlám identitás összeegyeztethető az európai értékrenddel.

Az, hogy a Testvériségnek milyen befolyása van a szavazói preferenciák kialakításában, megkérdőjelezhető, azonban a muszlimellenesség és az iszlamofóbia vádjának hangoztatásával hatalmukban áll komoly károkat okozni a politikai és közéleti szereplőknek. Az iszlamofóbia a Muszlim Testvérek legerősebb fegyverévé vált, amelynek mértékét előszeretettel nagyítják fel annak érdekében, hogy magukat az ostromlott közösség védelmezőiként aposztrofálják. A megbélyegzéstől való félelem a szervezet számos kritikussát sikerrel hallgatatta el, másokat pedig arra készítetett, hogy minden konfrontációt kerüljenek. A szervezet tagjai és szimpatizánsai rendszerint együttműködőnek és mérsékeltnek mutatkoznak, bár eszmerendszerük konzervatív és fundamentalista, ugyanakkor erőszakos megnyilvánulásokban nem vesznek részt. Békés úton akarnak az iszlám számára nagyobb befolyást biztosítani a nyugati politikai életben. Ennek érdekében kettős stratégiát alkalmaznak: egyrészt arra törekednek, hogy megerősítsék pozícióikat a bevándorló muszlim közösségekben, másrészt pedig jó kapcsolatokat igyekeznek kialakítani befolyásos véleményvezérekkel, politikusokkal, köztisztviselőkkel, a főáramlatba tartozó társadalmi szervezetekkel, vallási vezetőkkel, értelmiségiekkel és újságírókkal. Ez az aktivitás és törekvés arra, hogy az európai muszlim közösségek legitim képviselőinek tűnjenek, az elmúlt években egyre látványosabbá vált. E törekvések végcéljáról azonban nem nyilatkoznak, ez pedig nem más, mint egy ultrakonzervatív és fundamentalista muszlim bázis létrehozása Nyugat-Európában.

**Közelkép:
Tariq Ramadan**

Tariq Ramadan 1962-ben született Genfben, anyai nagyapja Hasan al-Banna, a Muszlim Testvériség alapítója volt 1928-ban Egyiptomban. Szülei Nasser szekuláris rezsimje elől menekültek Nyugatra, ahol apja, Szaid Ramadan (1926–1995) a Testvériség európai ágának vezetője lett. Tariq Ramadan a Testvériség által működtetett genfi iszlám központban tanult, majd három évet töltött az Azhar egyetemen, Genfben francia irodalmat és filozófiát hallgatott, a 19–20.

¹³Lásd még Tüske László:
*Tariq Ramadan és a két
nyelvi univerzum.* Vigilia,
2011. május, 348–355.
(A szerk.)

¹⁴Tariq Ramadan:
*Western Muslims and the
Future of Islam.* Oxford
University Press,
New York, 2004, 26.

¹⁵Paul Donnelly:
*Tariq Ramadan: The
Muslim Martin Luther?*
Salon.com, 2002. február
16; [http://www.salon.com/
2002/02/15/ramadan_2/](http://www.salon.com/2002/02/15/ramadan_2/)

**Közelkép:
Júszuf al-Qaradáwi**

századi iszlám reformerekről írott doktorátusát a Genfi Egyetemen védte meg. Nem tagja a Muszlim Testvériségnek, bár eszmerendszerében meghatározó a szervezet ideológiája. 2009 óta az Oxfordi Egyetemen a Katar által támogatott kortárs iszlám tanulmányok intézetének vezetője, valamint a szintén katari finanszírozású, dohai székhelyű Iszlám Vallásjogi és Etikai Kutatóközpont alapítója, 2016-ban pedig Franciaországban iszlám etikai képzési központot hozott létre. Tagja a brit külügyminisztérium és az Európai Unió döntéshozó szervei mellett működő vallási tanácsadó testületeknek is. 2000-ben a Time magazin az új évszázad hét legbefolyásosabb vallási reformere közé sorolta.¹³

Önmagát szalafita reformerként jellemzi, aki az alapelvekhez ragaszkodik, a társadalmi és személyközi kapcsolatok terén azonban rugalmas.¹⁴ Munkásságának jelmondata, hogy az iszlám összeegyeztethető a modernitással és az európai életformával, amit a nyugati filozófiai hagyomány eszközrendszerével igyekszik alátámasztani. Hangsúlyozza egy úgynevezett muszlim identitás elsődlegességét, ami az iszlám alapelveiben gyökerezik. Ezek az alapelvek azonban az iszlám törvény előírásaiban valósulnak meg, amelyek univerzális érvényűek, tehát a gyakorlati élet minden elemét fundamentális módon szabályozzák. Egyrészt törekszik a szent szövegek kontextusba ágyazott magyarázatára, ugyanakkor ellenzi a vallás és a politika szétválasztását az iszlámban. A nyugati jogrend tiszteletben tartása melletti elsődleges érve, hogy ez a muszlimok számára megfelelő keretet biztosít a térítéshez és az iszlám jog betartásához. A dzsiháddal szemben az iszlám békés terjesztésének a híve. Az iszlám hódítás időszakát mérvadónak tekinti abban, ahogy a terjeszkedés során az iszlám átvett bizonyos elemeket — és iszlamizálta azokat. Európát a tanúságtétel *dár al-saháda* földjeként definiálja, amit a misszionálás európai kontextusban elfogadhatóbb megfogalmazásának tekint.¹⁵

Júszuf al-Qaradáwi 1926-ban született, egyiptomi származású, Katarban élő vallásjogász. Kamaszkorában személyesen találkozott Haszan al-Bannával, akinek hatására csatlakozott a Muszlim Testvériséghez. Az Azhar egyetemen szerzett vallásjogi szakképesítést 1953-ban, majd ugyanitt védte meg doktori fokozatát a *zakátról* (szegényadó) mint a társadalmi egyenlőtlenségek enyhítésének eszközéről. A monarchia, majd később Nasszer elnöksége idején háromszor ítélték börtönbüntetésre, ezért 1961-ben Katarba költözött, ahol jelenleg is él. 1977-ben megalapította az iszlám vallásjogi kart a Katari Egyetemen, s ennek első dékánja lett. 1997-ben létrehozta a dublini székhelyű Európai Fatwa és Kutatási Tanácsot, amelynek azóta is elnöke. Az al-Jazeera televíziós csatornán „Saría és élet” címmel állandó műsora van, a szintén általa kezdeményezett IslamOnline.net vallási témákkal foglalkozó és *fatwákat* (vallásjogi szakvéleményeket) közlő weboldal világszerte a leglátogatottabb

iszlám vallási portál. A Muszlim Testvériség egyik szellemi vezéralakjaként tartják számon, vezetője a Muszlim Vallásjogászok Nemzetközi Egyesületének.

Qaradávít az 1960-as évek eleje óta foglalkoztatja az Európában élő muszlimok helyzete, s először a *Tiltott és megengedett az iszlám-ban* című könyvében foglalkozott a keresztény-muszlim együttélés problematikájával.¹⁶ E művében óvatos és rugalmas álláspontot fogalmazott meg: a muszlimok számára megengedett az udvariasság és a nagylelkűség a hitetlenekkel, többistenhívőkkel és a „Könyv népeivel”, azaz a keresztényekkel és zsidókkal. Ez utóbbiak kezdetben kinyilatkoztatáson alapuló vallást követtek. A megfogalmazás szóhasználata a látszólagos nyitottság ellenére azonban konzervatív nézetekről és az iszlám felsőbbrendűségébe vetett szilárd meggyőződésről árulkodik. A Fatwa és Kutatási Tanács célja annak elősegítése, hogy a Nyugaton élő muszlimok számára az európai életforma összeegyeztethető legyen az iszlám elsődlegességének megőrzésével. E célból dolgozták ki a kisebbségben élő muszlimokra vonatkozó vallási előírások kimunkálásának módszertanát (*fiqh al-aqalliját*). Ennek megközelítésében a nem muszlim közeg kényyszerűsége (*darúra*), amelyben az iszlám szabályozások praktikus könnyítésére (*tajszír*) van szükség.¹⁷ Ez a könnyítés a hétköznapi életben való boldogulást szolgálja, és az iszlámot a nyugati emberek számára elfogadható, sőt vonzó vallásként igyekszik bemutatni. Olyan kérdésekben, mint a kamatra adott kölcsön felvétele, a zsidók és keresztények által levágott hús fogyasztása, megengedő álláspontot foglal el, de a kulturális asszimilációt mereven elutasítja. A muszlim vallásgyakorlatot engedélyező országokat *dár al-ahdnak*, a szövetség területének nevezi, ahol az integráció a törvények tiszteletét jelenti a muszlimok számára, ám az értékrend, a szokások, a kultúra elfogadása nélkül.¹⁸

1995-ben a Muszlim Arab Ifjúsági Szövetség Egyesült Államokban tartott konferenciáján kifejtette nézeteit a muszlimok nyugati jelenlétének küldetéséről: „Ami még hátra van, az Róma meghódítása. Ez annak a jóslatnak a beteljesítése, amelynek első része Konstantinápoly bevételére vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy az iszlám harmadszor is belép Európába, miután kétszer kiűzték onnan. A hódítást a misszió, az iszlám hit terjesztése (*da'wa*) révén reméljük. Meg fogjuk hódítani Európát, meg fogjuk hódítani Amerikát! Nem karddal, hanem misszióval.”¹⁹ Qaradáví gyakori vendég Nyugat-Európában, szoros kapcsolatokat ápol a muszlim közösségekkel, és az akadémiai világ is megnyitotta előtte kapuit, amikor 2004-ben kinevezték az Oxfordi Iszlám Tanulmányok Központjának (*Oxford Center for Islamic Studies*) kurátorává. A svájci székhelyű *al-Taqwa* bank részvényese — amelyet az úgynevezett Arab Tavasz kirobbanását megelőzően 2010-ig az al-Kaidához is elvezető szálak miatt az Egyesült Államok hírszerzése terrorizmus támogatásával gyanúsított — és az intézménynek egyúttal vallásjogi tanácsadója is.

¹⁶Yusuf al-Qaradawi:
The Lawful and the Prohibited in Islam.
Al-Falah Foundation for
Translation, Publication
and Distribution,
Cairo, 2001, 333–341.

¹⁷Yusuf al-Qaradawi:
Fi fiqh al-aqalliyat al-muslima. Dar al-Shuruq,
Cairo, 2001, 37.

¹⁸Uo. 178.

¹⁹https://www.investigativaproject.org/profile/167/yusuf-al-qaradawi#_ftn3

²⁰Yusuf al-Qaradawi: *Jareemat al-ridda wa'l-uqubat al-mutdadd*. al-Maktab al-Islami li tabaa wa nashr, 1998.

²¹Lásd például: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-22741588>

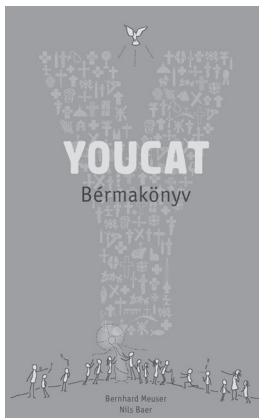
Konzervatív, szélsőséges nézetei közül rendszerint azt szokták kiemelni, hogy támogatja az Izrael ellen elkövetett merényleteket. Ugyanakkor más kérdésekben is hasonlóan radikális álláspontot képvisel, például egy 2002-es fatwájában azokat, akik az iszlámot elhagyják és azt követően szavaikkal és tetteikkel ellene fordulnak, azaz más hatalomnak tesznek esküt és az iszlámot kritizálják, árulóknak nevezte és halálbüntetésüket szorgalmazta.²⁰ Az arab világban 2011-ben kezdődött iszlamista fordulat támogatója, számos felhívást intézett a muszlimokhoz, hogy csatlakozzanak a szíriai fegyveres, iszlamista ellenzék soraihoz.²¹

Záró gondolatok

Az Európában élő muszlimok beilleszkedését végzetesen ellehetetleníti a vallási identitás elsődlegességének hangsúlyozása, történjen ez nyíltan radikális formában — például Júszuf al-Qaradawí diskurzusában — vagy burkoltan fundamentalista érvrendszer keretében — amint Tariq Ramadán teszi. A cél mindkét stratégia esetében a muszlim háttérű bevándorló közösség vallási identitásának, valamint politikai és gazdasági erejének növelése. E folyamat sikerét azon kormányzatok szűklátókörűsége teszi lehetővé, amelyek a Muszlim Testvériség képviselőinek nyilatkozataiban, illetve a mozgalomhoz kötődő szellemi vezetők gondolatrendszerében rejlő kettősségeket és ellentmondásokat, valamint iszlamista kapcsolatrendszerüket figyelmen kívül hagyják, tevékenységükhöz pedig szellemi és gyakorlati teret biztosítanak Európában.

A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

YOUCAT Bérmakönyv

A könyv a bérmálásra készülők számára a fiatalok nyelvén és stílusában mutatja be hitünk alapjait, sok-sok érdekes képpel és illusztrációval, játékos ötlettel. A 12 egységre osztott „bérmakurzus” igazi áttörést hozhat a bérmálásra felkészítésben: jókedvűen, mégis elmélyülten vázolja fel a legfontosabb tudnivalókat Isten teremtő és megváltó szeretetéről, majd felkészít a szentgyónásra és magára a bérmálásra.

Nélkülözhetetlen olvasmánya lehet mindazoknak, akik bérmálkozásra készülnek.

Ára: 2.600 Ft

Megvásárolható vagy megrendelhető a Vigilia Kiadóhivatalban és a honlapunkon:

1052 Budapest, Piarista köz 1. IV. em. 420.

Telefon: 36-1-317-7246; 36-1-486-4443; Fax: 36-1-486-4444;

E-mail: vigilia@vigilia.hu; Honlap: www.vigilia.hu